

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

**СКЛАД ТА ЗМІСТ ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО
ОПОРНОГО ПЛАНУ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ**

ДБН Б.2.2-3:2021

Видання офіційне

Київ
Міністерство розвитку громад та територій України
2022

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

**СКЛАД ТА ЗМІСТ ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО
ОПОРНОГО ПЛАНУ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ**

ДБН Б.2.2-3:2021

Видання офіційне

Київ
Мінрегіон України
2022

ПЕРЕДМОВА

- 1 РОЗРОБЛЕНО: Державне підприємство "Український науково-дослідний і проектний інститут цивільного будівництва" ("УКРНДПІЦИВІЛЬБУД")
- РОЗРОБНИКИ: **Р. Старинець** (науковий керівник);
С. Буравченко, канд. арх.; **О. Дзনেладзе**, канд. істор. наук;
О. Дядюк; **Д. Сікоза**
- 2 ВНЕСЕНО: Директорат технічного регулювання у будівництві Міністерства розвитку громад та територій України
- 3 ПОГОДЖЕНО: Міністерство культури та інформаційної політики України
(Погоджено без зауважень в порядку, передбаченому абзацом другим п. 9 "Порядку розроблення, погодження, затвердження, реєстрації, внесення змін до будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2010 р. № 543)
- 4 ЗАТВЕРДЖЕНО: наказ Мінрегіону України від 30.12.2021 № 367 та накази від 31.01.2022 № 22, від 08.04.2022 № 62, від 16.05.2022 № 72
- 5 НАБРАННЯ ЧИННОСТІ: чинні з першого числа місяця, що настає через 90 днів з дня реєстрації та оприлюднення на порталі Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (з 2022-10-01)
- 6 НА ЗАМІНУ: ДБН Б.2.2-3:2012

Мінрегіон України, 2022

Видавець нормативних документів у галузі будівництва
і промисловості будівельних матеріалів Мінрегіону України
Державне підприємство "Укрархбудінформ"

ЗМІСТ

	С.
1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ	1
2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ	1
3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ	1
4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	2
5 СКЛАД ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО ОПОРНОГО ПЛАНУ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ ...	3
6 ЗМІСТ ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО ОПОРНОГО ПЛАНУ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ ...	4
ДОДАТОК А	
Форма завдання на розроблення (внесення змін до) історико-архітектурного опорного плану населеного пункту	6
ДОДАТОК Б	
Склад вихідних даних, які надає замовник для розроблення історико-архітектурного опорного плану населеного пункту	8
ДОДАТОК В	
Форма та зміст пояснювальної записки до історико-архітектурного опорного плану населеного пункту	9
ДОДАТОК Г	
Бібліографія	12

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

**СКЛАД ТА ЗМІСТ ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО ОПОРНОГО ПЛАНУ
НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ****COMPOSITION AND MAINTENANCE OF HISTORICAL-ARCHITECTURAL SUPPORTING
PLAN OF THE SETTLEMENT**Чинні від 2022-10-01**1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ**

1.1 Ці будівельні норми (далі - Норми) встановлюють обов'язкові вимоги до складу та змісту історико-архітектурного опорного плану населеного пункту.

1.2 Ці норми використовуються при розробленні (внесенні змін до) науково-проектної документації у складі генерального плану населеного пункту [19; 21] - історико-архітектурного опорного плану населеного пункту для історичних населених місць України, внесених до Списку [15].

1.3 Норми призначені для застосування органами державної виконавчої влади, місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами незалежно від форми власності та господарювання, які здійснюють свою діяльність у межах України, при розробленні (внесенні змін до) історико-архітектурного опорного плану населеного пункту.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цих нормах є посилання на такі нормативно-правові акти та нормативні документи:

Земельний кодекс України

Закон України "Про охорону культурної спадщини"

Закон України "Про охорону археологічної спадщини"

Постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 318 "Про затвердження Порядку визначення меж та режимів використання історичних ареалів населених місць, обмеження господарської діяльності на території історичних ареалів"

Постанова Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 № 878 "Про затвердження Списку історичних населених місць України (міста та селища міського типу)"

Постанова Кабінету Міністрів України від 03.07.2006 №909 "Про затвердження Порядку визнання населеного місця історичним"

Постанова Кабінету Міністрів України від 01.09.2021 № 926 "Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації"

ДБН Б.1.1-14:2021 Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні.

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цих нормах використано терміни, встановлені Земельним кодексом України [8]: землі історико-культурного призначення;

Законом України "Про охорону культурної спадщини" [10]:, об'єкт культурної спадщини, нерухомий об'єкт культурної спадщини, виявлення об'єкта культурної спадщини, дослідження, пам'ятка культурної спадщини, історичне населене місце, історичний ареал населеного місця, об'єкт всесвітньої спадщини, буферна зона об'єкта всесвітньої спадщини, щойно виявлений об'єкт культурної спадщини, види об'єктів культурної спадщини, традиційний характер середовища, охоронювані археологічні території, історико-культурний заповідник, історико-культурна заповідна територія, зони охорони пам'ятки, історико-культурного заповідника, історико-культурної заповідної території, режими використання територій пам'яток, історичних ареалів населених місць, межі та режими використання зон охорони пам'яток, буферних зон об'єктів

всесвітньої спадщини, Перелік об'єктів культурної спадщини;

Законом України "Про охорону археологічної спадщини" [12]: об'єкт археологічної спадщини (археологічний об'єкт), пам'ятка археології;

Постановою Кабінету Міністрів України від 03.07.2006 № 909 "Про затвердження Порядку визнання населеного місця історичним" [16]: історичне населене місце;

Постановою Кабінету Міністрів України від 01.09.2021 № 926 "Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації" [19]: історико-архітектурний опорний план, науково-проектна документація; природоохоронні території та об'єкти.

Нижче подано терміни додатково використані в цих нормах, та визначення позначених ними понять:

3.1 дисгармонійні будівлі та споруди

Будівлі та споруди, які за своїми характеристиками – габаритами, масштабом, масштабністю, архітектурним вирішенням, матеріалом, кольором тощо – дисонують з об'єктами всесвітньої спадщини, пам'ятками та об'єктами культурної спадщини, традиційним характером середовища

3.2 значні історичні будівлі

Будинки і споруди, що мають художню та історичну цінність і є характерними для конкретного історичного населеного пункту. Вони належать до характерних зразків архітектури та будівництва минулих історичних епох (наразі до історичних будівель та споруд відносяться об'єкти, зведені до кінця 1950-х рр. включно); разом із об'єктами всесвітньої спадщини, пам'ятками архітектури формують традиційний характер середовища

3.3 комплексне наукове дослідження історичного населеного пункту

Науково-пошукова, науково-дослідницька, науково-практична діяльність, спрямована на одержання інформації про нерухомі об'єкти всесвітньої спадщини, пам'ятки та об'єкти культурної спадщини, традиційний характер середовища, природні особливості місцевості, історичний розвиток планувальної структури населеного пункту

3.4 натурні дослідження

Безпосереднє ознайомлення з нерухомими об'єктами всесвітньої спадщини, пам'ятками та об'єктами культурної спадщини, умовами природного ландшафту території населеного пункту, його планувальної основи, панорамами й силуетами; позначення всіх пам'яток та об'єктів культурної спадщини на картографічній основі з попереднім визначенням їх історико-культурної цінності та композиційної ролі в оточенні; визначення точок оптимального розкриття видів на об'єкти всесвітньої спадщини, пам'ятки та об'єкти культурної спадщини, їх фотофіксація; визначення основних чинників, що формують традиційний характер історичного середовища

3.5 рядові історичні будівлі

Традиційна масова забудова історичного населеного місця, яка фіксує історичне розпланування та за своїм масштабом й архітектурою є органічною складовою традиційного характеру середовища. Вона не має самостійної історико-архітектурної, архітектурно-художньої цінності, але разом з об'єктами всесвітньої спадщини, пам'ятками, об'єктами культурної спадщини і значними історичними будівлями складають цілісні містобудівні утворення

4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Історико-архітектурний опорний план виконують у складі генерального плану населеного пункту для всіх населених пунктів, що занесені до Списку історичних населених місць України [15].

4.2 Історико-архітектурний опорний план розробляють в установленому порядку [19].

4.3 Історико-архітектурний опорний план використовують при підготовці завдань на проектування, наданні містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки, при розробленні містобудівної та проектної документації.

4.4 Проекти реконструкції забудови на території історичних ареалів населених пунктів базуються на матеріалах історико-архітектурних опорних планів та науково-проектної документації з визначення меж та режимів використання зон охорони пам'яток культурної спадщини.

5 СКЛАД ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО ОПОРНОГО ПЛАНУ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ

5.1 При розробленні історико-архітектурного опорного плану проводять наукові дослідження населеного пункту щодо його культурної спадщини, пов'язаного з нею традиційного середовища та ландшафту. Склад зазначених досліджень визначається завданням на розроблення (внесення змін до) історико-архітектурного опорного плану населеного пункту (додаток А).

5.2 Історико-архітектурний опорний план населеного пункту має складатися з графічної та текстової частин.

5.2.1 Графічна частина включає такі матеріали:

- основне креслення історико-архітектурного опорного плану;
- схеми на топооснові, що доповнюють і обґрунтовують основне креслення та визначення меж історичних ареалів населеного пункту.

5.2.2. Основне креслення історико-архітектурного опорного плану виконують в одному масштабі з основним кресленням генерального плану населеного пункту, з нанесеними межами історичних ареалів населеного пункту.

5.2.3. В залежності від кількості етапів історичного розвитку населеного пункту, його величини, кількості об'єктів культурної спадщини, природних особливостей місцевості тощо основне креслення історико-архітектурного опорного плану може доповнюватись відповідно до завдання на розроблення історико-архітектурного опорного плану населеного пункту такими схемами:

- історичний територіальний і планувальний розвиток населеного пункту (1:5000 або 1:10000);
- аналіз ландшафту населеного пункту (1:5000 або 1:10000);
- архітектурно-просторова композиція окремих частин населеного пункту, що зберегли об'єкти культурної спадщини і пов'язані з ними планування та форму забудови (1:2000, 1:5000 або 1:10000);
- видове розкриття пам'яток (1:5000 або 1:10000);
- прилеглі до історичного населеного місця території, за умов наявності там нерухомих пам'яток культурної спадщини, композиційно пов'язаних з історичним населеним пунктом в межах видимості до 1 км (1:2000, 1:5000 або 1:10000).

5.2.4 У разі незначної інформативної насиченості основного креслення або додаткових схем, означених у 5.2.3, креслення та схеми можна суміщати відповідно до умов, які склалися в конкретному населеному пункті, на який розробляється науково-проектна документація.

5.2.5 Графічні матеріали виконують у вигляді геопросторових даних відповідно у форматі електронного документа в графічних програмах, в яких виконується генеральний план (або які конвертуються в них) на базі даних актуалізованої картографічної основи в місцевій системі координат, що має зв'язок з державною системою координат УСК-2000, виготовленій із використанням геоінформаційних технологій. Із базового масштабу деталізації об'єктного складу (1:2000) виводять інші потрібні масштаби. Цифрова картографічна основа надається замовником на електронному носії у складі вихідних даних (додаток Б). Для розроблення графічних матеріалів використовуються геоінформаційні GIS-технології на базі цифрової карти з формуванням електронних карт та друком комп'ютерних зображень на паперових носіях (до 01.01.2025, а після цього – лише в електронному вигляді).

5.3 До складу текстової частини входить пояснювальна записка з додатками.

У додатках до пояснювальної записки подають:

- переліки об'єктів всесвітньої спадщини, нерухомих пам'яток та об'єктів культурної спадщини усіх видів та категорій обліку (переліки об'єктів культурної спадщини мають подаватися єдиним списком з наскрізною нумерацією за алфавітним переліком назв вулиць), щойно виявлених та пропонувані до занесення до Переліку об'єктів культурної спадщини, далі – до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, а також - значних історичних будівель, дисгармонійних будівель та споруд;
- переліки природоохоронних територій та об'єктів, які розташовані в межах видового впливу об'єктів всесвітньої спадщини, пам'яток та об'єктів культурної спадщини;
- переліки використаних документів та матеріалів, літератури, архівних джерел, картографічні та іконографічні матеріали (історичні плани, гравюри, малюнки, фотографії);
- фотоілюстрації об'єктів культурної спадщини (зокрема пам'яток культурної спадщини, щойно виявлених та пропонувані до занесення до Переліку об'єктів культурної спадщини, далі – до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, значних історичних будівель), фотоілюстрації видового розкриття нерухомих пам'яток культурної спадщини, зроблені під час проведення натурних досліджень населеного пункту, а також ілюстрації втрачених об'єктів культурної спадщини, характерних для даного населеного пункту, та таких, що мали важливе містобудівне значення;
- перелік вихідних даних, які надав замовник для розроблення історико-архітектурного опорного плану населеного пункту.

6 ЗМІСТ ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО ОПОРНОГО ПЛАНУ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ

6.1 При розробленні історико-архітектурного опорного плану проводять комплексні наукові дослідження щодо культурної спадщини, історичного середовища та ландшафту населеного пункту, зокрема:

- аналіз наявних історичних джерел, за результатами якого виявляють етапи історичного розвитку населеного пункту, характер і особливості його просторово-планувальної структури та забудови;
- натурні обстеження усієї території населеного пункту, в ході яких виявляють: природні особливості місцевості, які визначили своєрідність історичної структури, планування та об'ємно-просторової композиції населеного пункту; нерухомі пам'ятки та об'єкти культурної спадщини, їх композиційно-видовий вплив та зони видимості; історичну забудову (значні й рядові історичні будівлі); історично сформовані елементи впорядкування та озеленення; дисгармонійні будівлі та споруди;
- аналіз та класифікацію нерухомих пам'яток та об'єктів культурної спадщини населеного пункту за видами, типами і категоріями обліку;
- аналіз історичної забудови населеного пункту з визначенням історико-культурної цінності виявлених під час натурних досліджень нерухомих об'єктів культурної спадщини та їхньої ролі в формуванні традиційного характеру середовища.

6.2 Склад комплексних наукових досліджень визначається завданням на розроблення історико-архітектурного опорного плану населеного пункту (додаток А).

6.3 Результати проведених комплексних наукових досліджень зображують на основному кресленні, схемах, що доповнюють історико-архітектурний опорний план, та відображають у відповідних розділах пояснювальної записки.

6.4 На історико-архітектурному опорному плані зображують:

- нерухомі об'єкти всесвітньої спадщини, пам'ятки та об'єкти культурної спадщини усіх типів, видів та категорій обліку;
- щойно виявлені об'єкти культурної спадщини;

– об'єкти, які за результатами натурних досліджень пропонуються до занесення до Переліку об'єктів культурної спадщини, й далі – до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;

– історичну забудову (значні й рядові історичні будівлі);

– території, які мають статус земель історико-культурного призначення - території пам'яток, історико-культурних заповідників, історико-культурні заповідні території, охоронювані археологічні території;

– природоохоронні території та об'єкти, які розташовані в межах видового впливу об'єктів всесвітньої спадщини, пам'яток культурної спадщини;

– місця втрачених будинків, споруд, фортифікаційних укріплень, що мали важливе історичне або містобудівне значення;

– дисгармонійні будівлі та споруди;

– межі історичних ареалів населеного пункту;

– межі буферних зон об'єктів всесвітньої спадщини, зон охорони пам'яток культурної спадщини, історико-культурних заповідників, історико-культурних заповідних територій, затверджених у встановленому законом порядку;

– у вигляді експлікації – переліки відображених на історико-архітектурному опорному плані пам'яток та об'єктів культурної спадщини (у разі значної кількості таких об'єктів (більш ніж 500) списки подаються окремим додатком до креслення).

6.5 Пояснювальна записка до історико-архітектурного опорного плану містить результати наукових досліджень населеного пункту та складається з "Реферату", "Вступу" та таких розділів: "Історичний та планувальний розвиток населеного пункту"; "Аналіз існуючої архітектурно-містобудівної ситуації населеного пункту"; "Комплексна історико-культурна оцінка території населеного пункту"; "Загальна характеристика історичних ареалів населеного пункту". Форма та зміст пояснювальної записки подаються в додатку В.

ДОДАТОК А
(довідковий)

**ФОРМА ЗАВДАННЯ НА РОЗРОБЛЕННЯ (ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО)
ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО ОПОРНОГО ПЛАНУ
НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Замовник (відповідний орган
місцевого самоврядування)
М.П. Дата

**ЗАВДАННЯ
на розроблення (внесення змін до) історико-архітектурного
опорного плану населеного пункту**

Назва населеного пункту, область (АР Крим)

1 Підстава для розроблення (рішення відповідного органу місцевого самоврядування, договір між замовником та розробником документації тощо)

2 Організація-розробник _____

3 Термін виконання роботи _____

4 Дослідженість населеного пункту (наявність виконаних науково-дослідних і пошукових робіт, їх виконавці, дати)

5 Виконання наступних комплексних наукових досліджень:

5.1 Архівні та бібліографічні пошуки щодо історичних планів, іконографічних матеріалів населеного пункту тощо.

5.2 Аналіз історичних документів та історичних джерел щодо виявлення особливостей планувальної структури та забудови населеного пункту.

5.3 Натурні обстеження населеного пункту на площі (га), у межах

щодо виявлення:

- природних особливостей місцевості, які визначають своєрідність його планування та просторової побудови;
- нерухомих об'єктів всесвітньої спадщини, пам'яток та об'єктів культурної спадщини, їхнього видового розкриття та композиційно-видового впливу в середовищі;
- історичної забудови;
- дисгармонійних будівель та споруд.

5.4 Фотофіксація нерухомих пам'яток та об'єктів культурної спадщини, історичної забудови, видів та панорам населеного пункту.

5.5 Аналіз ландшафту населеного пункту (рельєфу, зелених насаджень, гідрографічної мережі тощо).

5.6 Аналіз історичного планування населеного пункту з визначенням етапів розвитку в його адміністративних межах.

5.7 Класифікація нерухомих об'єктів всесвітньої спадщини, пам'яток та об'єктів культурної спадщини населеного пункту за видами, типами, категоріями обліку.

5.8 Аналіз історичної забудови населеного пункту (значних і рядових історичних будівель), формування пропозицій щодо занесення об'єктів до Переліку об'єктів культурної спадщини, й далі – до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

5.9 Узагальнений аналіз художніх особливостей нерухокої культурної спадщини з визначенням збереженості традиційного характеру середовища, його локалізації та ролі в архітектурно-просторовій композиції та ландшафті населеного пункту.

5.10 Визначення меж історичних ареалів населеного пункту.

6 Результат роботи:

Історико-архітектурний опорний план (текстові та графічні матеріали) на паперовому (у кількості чотирьох примірників) та електронному носіях.

Графічні матеріали - у вигляді геопросторових даних відповідно у форматі електронного документа в графічних програмах, в яких виконується генеральний план (або які конвертуються в них) на базі даних актуалізованої картографічної основи в місцевій системі координат, що має зв'язок з державною системою координат УСК-2000, виготовлений із використанням геоінформаційних технологій.

Науковий керівник, ГАП

(прізвище, ініціали, підпис)

Керівник організації-розробника

(прізвище, ініціали, підпис)

М.П.

ДОДАТОК Б
(довідковий)

**СКЛАД ВИХІДНИХ ДАНИХ, ЯКІ НАДАЄ ЗАМОВНИК ДЛЯ РОЗРОБЛЕННЯ
(ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО)
ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО ОПОРНОГО ПЛАНУ
НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ**

1 Картографічна основа масштабу розроблення генерального плану в місцевій системі координат, що має зв'язок з державною системою координат УСК-2000, виготовлена із використанням геоінформаційних технологій на електронних носіях (у відповідності до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 632 “Про визначення формату електронних документів комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території”).

2 Відомості про об'єкти всесвітньої спадщини, їх території та буферні зони; перелік нерухомих пам'яток та щойно виявлених об'єктів культурної спадщини з інформацією про найменування органу, дату та № документа про взяття на державний облік, охоронний № тощо.

3 Облікова документація на нерухомі об'єкти культурної спадщини, складена відповідно до [16; 17], об'єкти всесвітньої спадщини.

4 Відомості щодо територій, які належать до земель історико-культурного призначення (межі й площі, якими розпорядчими документами затверджені): землі, на яких розташовані нерухомі пам'ятки культурної спадщини, їх комплекси (ансамблі), історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, охоронювані археологічні території, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби, об'єкти всесвітньої спадщини.

5 Відомості щодо природоохоронних територій та об'єктів, які розташовані в межах видового впливу об'єктів всесвітньої спадщини, пам'яток культурної спадщини.

6 Матеріали науково-проектної документації - історико-архітектурних опорних планів із визначеними межами історичних ареалів, буферних зон об'єктів всесвітньої спадщини та зон охорони пам'яток культурної спадщини, історико-культурних заповідників, історико-культурних заповідних територій, встановлені в силу закону або визначені у встановленому порядку.

7 Матеріали інших науково-дослідних, науково-проектних робіт, пов'язаних із охороною нерухокої культурної спадщини та збереженням традиційного характеру середовища населеного пункту, у тому числі результати наукових археологічних досліджень із зазначенням територій пам'яток археології, щойно виявлених нерухомих об'єктів культурної спадщини (за видом - археологія) та об'єктів археологічної спадщини на територіях, в межах яких розробляється історико-архітектурний опорний план.

ДОДАТОК В
(довідковий)

**ФОРМА ТА ЗМІСТ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ ДО ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО
ОПОРНОГО ПЛАНУ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ**

РЕФЕРАТ

ВСТУП

Розділ 1 ІСТОРИЧНИЙ ТА ПЛАНУВАЛЬНИЙ РОЗВИТОК НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ

1.1 Коротка історична довідка

Опис історичного архітектурно-планувального розвитку населеного пункту та пов'язаних з ним подій і явищ культури.

1.2 Природні особливості місцевості, що визначають своєрідність структури, функціонального зонування, планування та об'ємно-просторової композиції населеного пункту

Визначають і надають:

- стислу характеристику природної складової ландшафту як найбільш сталого структуро- та формоутворюючого чинника;
- найважливіші елементи природного ландшафту, його основні просторові вісі та вузли;
- ступінь перетворень природного ландшафту людиною в процесі містобудівного розвитку населеного пункту.

1.3 Основні етапи розвитку історичного планування та формування забудови населеного пункту

Аналізують:

- історичний містобудівний розвиток населеного пункту з визначенням умов і подій, що безпосередньо впливали на його становлення, структуру, функціональне зонування, планування та об'ємно-просторову композицію (від заснування сталого поселення до сьогодні);
- основні етапи історичного розвитку планування населеного пункту, їх характерні особливості, межі на кожному з визначених етапів, основні структурні елементи історичного планування населеного пункту (історичне середмістя, замки, монастирі, передмістя тощо), найважливіші історичні шляхи, вулиці, майдани, трасування збережених та втрачених ліній укріплень (за наявності);
- особливості історичного формування забудови (у тому числі визначних історичних будівель, споруд та комплексів) з визначенням її сучасного стану і цінності;
- втрачені будинки, споруди, укріплення, що мали важливе історичне або містобудівне значення.

Розділ 2 АНАЛІЗ ІСНУЮЧОЇ АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНОЇ СИТУАЦІЇ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ

2.1 Аналіз існуючої планувальної структури населеного пункту

З'ясовують та визначають:

- особливості історичного планування як базовий визначник традиційного характеру середовища та інші чинники, що впливали на цей процес; етапи його формування;
- роль територій з нерухомими об'єктами культурної спадщини та історичною забудовою у планувальній структурі населеного пункту.

2.2 Архітектурно-художні особливості історичної забудови

Надається узагальнена характеристика архітектурно-художніх особливостей нерухомих об'єктів культурної спадщини, а також традиційних для даного населеного місця будівель та споруд з визначенням їхньої типології, функціонального призначення, об'ємно-просторової будови, архітектурної композиції та стилістики.

2.3 Характеристика елементів історичного озеленення та благоустрою

Подається узагальнена характеристика елементів збереженого історичного озеленення та благоустрою (за наявності).

2.4 Архітектурно-просторова композиція та пейзажно-видова структура історичного центру населеного пункту з аналізом видового розкриття пам'яток культурної спадщини, об'єктів всесвітньої спадщини

Описуються і аналізуються:

– архітектурно-просторова композиція історичного центру з визначенням історичних та сучасних містобудівних домінант, архітектурних акцентів, ансамблів та комплексів, головних і підпорядкованих планувально-композиційних осей та вузлів, характерних типів міських просторів (замкнених, відкритих, дисгармонійних);

– пейзажно-видова структура історичного центру або окремих частин населеного місця, що зберегли об'єкти культурної спадщини і пов'язані з ними розпланування та форму забудови, з аналізом видового розкриття пам'яток та об'єктів культурної спадщини, зон огляду пам'яток та об'єктів культурної спадщини, що є архітектурними домінантами та акцентами; оглядових точок, осей, фронтів; зон формування видів в залежності від змін в сприйнятті об'єктів з близьких (менше ніж 200 м), середніх (від 200 м до 500 м) та дальніх (більше ніж 500 м) відстаней;

– композиційно-видовий вплив пам'яток та об'єктів культурної спадщини в залежності від типу візуальної взаємодії пам'яток з об'єктами їхнього оточення (екрануючими, фоновими, фланкуючими спорудами, зеленими насадженнями, природними утвореннями);

– роль історичних архітектурних домінант, акцентів, ансамблів та комплексів у формуванні силуетів, панорам, перспектив населеного пункту;

– аналіз негативної ролі дисгармонійних будівель та споруд у міському середовищі та при формуванні видів.

Обов'язковою складовою аналізу видового розкриття пам'яток є фотофіксація характерних видів на пам'ятки, перспектив та панорам історичного центру, а також комплексів і ансамблів, розташованих за його межами (подається в додатках).

Надається характеристика дисгармонійних будівель та споруд з обґрунтуванням їх негативної ролі у візуальному сприйнятті пам'яток та об'єктів культурної спадщини, традиційного характеру середовища населеного пункту.

Розділ 3 КОМПЛЕКСНА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА ОЦІНКА ТЕРИТОРІЇ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ

3.1 Узагальнена оцінка культурної спадщини населеного пункту

Надається стисла характеристика збереженості історичної планувальної системи, особливості та ступінь збереженості (висока, середня, низька) традиційного характеру середовища, нерухомих об'єктів культурної спадщини за видами (археологічні, історичні, об'єкти монументального мистецтва, архітектурні, об'єкти містобудування, об'єкти садово-паркового мистецтва, ландшафтні об'єкти, об'єкти науки і техніки) та ступенем цінності (об'єктів всесвітньої спадщини, пам'яток, щойно виявлених та пропонованих до занесення до Переліку об'єктів культурної спадщини, а далі – до Державного реєстру нерухомих пам'яток України), їх аналіз з точки зору хронологічної, типологічної приналежності.

3.2 Історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, природоохоронні території та об'єкти

Надають перелік історико-культурних заповідників, історико-культурних заповідних територій, природоохоронних територій та об'єктів (які розташовані в межах видового впливу об'єктів всесвітньої спадщини, пам'яток культурної спадщини), їх стислу характеристику із зазначенням площ, меж та складових.

3.3 Відомості про затверджені в установленому порядку науково-проектною документацією буферні зони об'єктів всесвітньої спадщини, зони охорони пам'яток культурної спадщини, історико-культурних заповідників, історико-культурних заповідних територій, охоронювані археологічні території, межі історичних ареалів

Надається інформація про встановлені буферні зони об'єктів всесвітньої спадщини, зони охорони пам'яток культурної спадщини, історико-культурних заповідників, історико-культурних заповідних територій, охоронювані археологічні території, які були затверджені в установленому порядку відповідною науково-проектною документацією, межі історичних ареалів.

Зазначаються рішення, якими було затверджено згадану науково-проектну документацію.

3.4 Відомості про межі та режими використання буферних зон об'єктів всесвітньої спадщини, зон охорони пам'яток культурної спадщини, історико-культурних заповідників, історико-культурних заповідних територій, охоронюваних археологічних територій, які були затверджені в установленому порядку відповідною науково-проектною документацією

Послідовно описують межі, затверджені правові режими використання: буферних зон об'єктів всесвітньої спадщини, зон охорони пам'яток культурної спадщини, зон охорони історико-культурних заповідників, історико-культурних заповідних територій, охоронюваних археологічних територій, зазначають їх площі. Опис меж та режимів подається в табличній формі та розміщується на основному кресленнику. У разі значного об'єму таблиці з описом меж та режимів використання буферних зон об'єктів всесвітньої культурної спадщини, зон охорони пам'яток культурної спадщини, зон охорони історико-культурних заповідників, історико-культурних заповідних територій, охоронюваних археологічних територій, таблиця на кресленнику не подається.

Зазначається рішення, яким було затверджено відповідну науково-проектну документацію.

Зміст зазначених відомостей надається у наявній (цифровій, текстовій, графічній тощо) формі.

Розділ 4 Загальна характеристика історичних ареалів населеного пункту

4.1 Межі історичних ареалів

Надається обґрунтування встановлення меж історичних ареалів (якщо вони розробляються вперше та/або підлягають внесенню змін).

Опис меж історичних ареалів подається в табличній формі з зазначенням площі та відсотку від загальної площі міста; описом меж окремих ділянок та позначається на основному кресленнику.

4.2 Відомості про режими використання історичних ареалів

Надається інформація про затверджені правові режими використання історичних ареалів.

Зазначається рішення, яким було затверджено відповідну науково-проектну документацію.

Опис режимів використання історичних ареалів подається в табличній формі з зазначенням площі та відсотку від загальної площі міста; описом меж окремих ділянок, режимів їх використання та подається на основному кресленнику історико-архітектурного опорного плану.

Примітка. Зміст підрозділів може бути уточнено або доповнено у кожному конкретному випадку.

ДОДАТОК Г

(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1 Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи / Рада Європи, 1985 р. Ратифіковано Законом України від 20.09.2006 р. № 165-V (165-16)
- 2 Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини / Рада Європи, 1992 р. Ратифіковано Законом України від 10.12.2003 р. № 1369-IV (1369-15)
- 3 Європейська ландшафтна конвенція / Рада Європи, 2000 р. Ратифіковано Законом України від 07.09.2005 р. № 2831-VI
- 4 Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини / Рада Європи, 1992 р. - Ратифіковано Законом України від 10.12.2003 № 1369-IV (1369-15)
- 5 Європейська ландшафтна конвенція / Рада Європи, 2000 р. Ратифіковано Законом України від 07.09.2005 № 2831-IV
- 6 Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини / ЮНЕСКО, 1972 р. Ратифіковано Указом Президії Верховної Ради УРСР від 04.10.1988 № 6673-XI
- 7 Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи / Рада Європи, 1985 р. - Ратифіковано Законом України від 20.09.2006 № 165-У (165-16)
- 8 Земельний кодекс України
- 9 Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності"
- 10 Закон України "Про охорону культурної спадщини"
- 11 Закон України "Про землеустрій"
- 12 Закон України "Про охорону археологічної спадщини"
- 13 Закон України "Про природно-заповідний фонд"
- 14 Постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 №318 "Про затвердження Порядку визначення меж та режимів використання історичних ареалів населених місць, обмеження господарської діяльності на території історичних ареалів"
- 15 Постанова Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 №878 "Про затвердження Списку історичних населених місць України (міста та селища міського типу)"
- 16 Постанова Кабінету Міністрів України від 03.07.2006 №909 "Про затвердження Порядку визнання населеного місця історичним"
- 17 Постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.2010 № 543 "Про затвердження Порядку розроблення, погодження, затвердження, внесення змін до будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність"
- 18 Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 632 "Про визначення формату електронних документів комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території"
- 19 Постанова Кабінету Міністрів України від 01.09.2021 № 926 "Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації"
- 20 ДБН Б.1.1-13:2021 Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях
- 21 ДБН Б.1.1-14:2021 Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні
- 22 ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій
- 23 ДБН А.1.1-1:2009 Система стандартизації та нормування у будівництві. Основні положення
- 24 ДСТУ Б А.1.1-91:2008 Вимоги до побудови, викладання, оформлення та видання будівельних норм

- 25 ДСТУ Б А.1.1-92:2008 Система стандартизації та нормування у будівництві. Вимоги до оформлення документів при розробленні будівельних норм
- 26 ДСТУ 3008-95 Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення
- 27 ДСТУ Б.2.2-10:2016 Склад та зміст науково-проектної документації щодо визначення меж і режимів використання зон охорони пам'яток архітектури та містобудування
- 28 Наказ Міністерства культури і мистецтв України та Державного комітету України з будівництва та архітектури від 13.05.2004 № 295/104 "Про затвердження форм облікової картки та паспорта об'єкта культурної спадщини", зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03.06.2004 за № 693/9292
- 29 Порядок обліку об'єктів культурної спадщини, затверджений наказом Міністерства культури України від 11.03.2013 № 158 (у редакції наказу Міністерства культури України від 27.06.2019 № 501), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2013 за № 528/23060
- 30 Ризька хартія про автентичність та історичну реконструкцію культурної спадщини від 24.10.2000
- 31 Міжнародна хартія про збереження та реставрацію пам'яток та визначних місць (Венеціанська хартія, 1964 р.)
- 32 Міжнародна хартія з охорони історичних садів (Флорентійська хартія, 1981 р.)
- 33 Міжнародна хартія про охорону історичних міст (Вашингтонська хартія, 1987 р.)
- 34 Міжнародна хартія про спадщину традиційного будівництва (1999 р.)
- 35 Міжнародна хартія про принципи аналізу, збереження та реставрації будівель архітектурної спадщини (2003 р.)
- 36 Ксіанська декларація про збереження оточення споруд спадщини, визначних місць та територій (2005 р.)
- 37 Методические рекомендации по исследованию историко-архитектурного наследия в городах Украинской ССР. – К., 1982.

Ключові слова: історико-архітектурний опорний план, науково-проектна документація, нерухомий об'єкт культурної спадщини, пам'ятка культурної спадщини, історичне населене місце, історичний ареал населеного місця, об'єкт всесвітньої спадщини, традиційний характер середовища

Коректор- В.Князева
Комп'ютерна верстка – В.Чукашкіна

Формат 60x84 ¹/₈ Папір офсетний. Гарнітура «Arial»
Друк офсетний.

Державне підприємство «Укрархбудінформ»
вул.. М.Кривоноса,2/А,м. Київ-37,03037,Україна
тел.+38 (067) 884-88-79
E-mail:uabi90@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців
ДК № 690 від 27.11.2001р.